



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Monsterlijke verhalen : misdaadsagen in het nieuws en op webforums als retorische constructies

Burger, J.P.

Citation

Burger, J. P. (2014, January 29). *Monsterlijke verhalen : misdaadsagen in het nieuws en op webforums als retorische constructies*. Boom Lemma, Den Haag. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/23180>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/23180>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page



Universiteit Leiden



The handle <http://hdl.handle.net/1887/23180> holds various files of this Leiden University dissertation

Author: Burger, Peter

Title: Monsterlijke verhalen : misdaadsagen in het nieuws en op webforums als retorische constructies

Issue Date: 2014-01-28

Bijlagen

Bijlage I: materiaalverzameling en analyse

1. Casus ‘gedrogeerd en misbruikt’: materiaalverzameling en analyse

De casus-‘gedrogeerd en misbruikt’ bestaat uit drie delen, behandeld in de hoofdstukken 5, 6 en 7: een historisch overzicht (1885-2010), een episode in New York (1913-1917) en de recente geschiedenis in Nederland (1999-2008).

1 Retorische geschiedenis van een verhaalmotief (1885-2010) (hoofdstuk 5)

Om de geschiedenis van het verhaalmotief ‘gedrogeerd en misbruikt’ en de discussie over de waarheid van deze verhalen te reconstrueren, is een verzameling aangelegd van teksten waarin dit motief voorkomt. Het zwaartepunt ligt bij nieuws en bij teksten die gelabeld zijn als sagen, geruchten, mythen en dergelijke, maar gestreefd is naar een zo groot mogelijke verscheidenheid. In het materiaal bevinden zich daarom ook pamfletten, wetenschappelijke studies, romans, jeugdboeken, speelfilms, afleveringen van soapseries, commentaren op nieuwssites, kettingmailtjes, moppen, gerechtelijke uitspraken en Kamervragen.

De verzameling omvat teksten van 1885 tot en met 2010, en stamt voornamelijk uit de westerse wereld. Bij het samenstellen van dit overzicht is niet gestreefd naar volledigheid: het was niet mijn doel alle manifestaties van het verhaalmotief in een zo groot mogelijk aantal talen te verzamelen. Wel heb ik geprobeerd de variëteit aan vertelvelden recht te doen waarin het motief voorkomt. Attestaties van het verhaalmotief zijn opgespoord in databases (waaronder LexisNexis, Picarta, de Verhalenbank van het Meertens Instituut, de digitale collectie historische kranten van de Koninklijke Bibliotheek en rechtspraak.nl), in verzamelingen moderne sagen (online en in boekvorm), en in academische en populaire literatuur over sagen, drugs, prostitutie en seksueel misbruik.

Inhoudelijk beperkt de verzameling zich tot manifestaties van het motief ‘gedrogeerd en misbruikt’, dat wil zeggen verhalen waarin een persoon of personen zonder hun medeweten of tegen hun wil een verdovend middel krijgen toegediend met het doel hen aan te randen, te verkrachten,

prostituëren of anderszins seksueel te misbruiken. Het toegediende middel kan een verdovende en/of afrodisiacale werking hebben.

‘Gedrogeerd en misbruikt’ is inhoudelijk verwant aan verhaalmotieven die het element van seksueel misbruik missen en daarom hier buiten beschouwing blijven. Een voorbeeld van deze verwante verhalen zijn de waarschuwingen tegen hiv-besmette injectienaalden die verborgen zouden zijn in publieke ruimten (in bioscoopstoelen, bij benzinepompen en in het geldgleufje van openbare telefoons)²³⁸, verhalen over treinreizigers, vrachtwagenchauffeurs en automobilisten die verdoofd worden met slaappas en vervolgens beroofd²³⁹, en verhalen waarin heimelijke toediening van verdovende of stimulerende middelen wordt aangevoerd als excuus voor een verkeersongeluk of een positieve dopingtest (Wierts 2008:70-71, 80).

Dit materiaal is onderworpen aan een kwalitatieve inhoudsanalyse, waarbij de vormen van kennis (§ 1.5), de ethos- en logotechnieken (§ 2.2 en 2.3), de topenclusters van ideale daders en slachtoffers (§ 3.3.2) en de noties claimmakers, typering en vertelvelden (§ 3.4) dienden als *sensitizing concepts*. Grenswerk, een van de vormen van ethos, is onderzocht door te analyseren welke woorden worden gebruikt om een bepaald verhaal te kwalificeren als betrouwbaar of onbetrouwbaar (*feiten, gerucht, verhaaltje...*), hoe bronnen worden gekwalificeerd (*eminente medicus, gepraat van de straat*), en hoe het eigen medium en de eigen (beroeps)groep worden afgezet tegen andere (*wij zijn rationeel en objectief, zij zoeken sensatie*).

2 *Bedwelmd in de bioscoop (New York, 1913-1917)* (hoofdstuk 6)

Voor de deelcasus over de aanvallen met verdovende injecties die New Yorkers bezig hielden tussen 1913 en 1917, is gezocht in het archief van de *New York Times* (www.nytimes.com/archive). De gebruikte zoektermen waren *white + slave(ery) + drug of inject(ed/ion)*, en *poison(ed) needle*; vervolgens is verder gezocht op de eigennamen die in de gevonden items werden genoemd. Dit leverde 28 korte berichten, nieuwsverhalen, redactionele commentaren en ingezonden brieven op uit de periode 5 december 1913 tot en met 24 juli 1917 (zie voor een volledige opgave Bijlage II). Dit materiaal is aangevuld met enkele artikelen uit andere Amerikaanse kranten uit deze periode, en met contemporaine speelfilms, feuilletons en romans waarin het verhaalmotief voorkomt. De films, feuilletons en romans werden gevonden in de artikelen uit de *New York Times*, in de secundaire literatuur en door met de genoemde zoektermen te zoeken in Google en in de historische Amerikaanse kranten in de database ProQuest.

Ook dit materiaal is onderworpen aan een kwalitatieve inhoudsanalyse, waarbij de verschillende logos- en ethostechnieken (van deze laatste vooral grenswerk) en de topenclusters van ideale daders en slachtoffers dienden als *sensitizing concepts*. Deze deelcasus bood de gelegenheid om het retorische gebruik van het ‘gedrogeerd en misbruikt’-motief te bestuderen in de context van de toenmalige maatschappelijke discussie over blankeslavinnenhandel en om de rol die nieuws, amusementsgenres en informele verhalen daarbij speelden in hun samenhang te analyseren.

238. Arink 2000:81; Bennett 2005:104-141; Brunvand 2000:207-208, 2004:243-245; Campion-Vincent & Renard 2002:234-239; Coenraads, Hermse: NS-personeel beducht voor injectienaalden in treinen. ANP, 17 mei 2002; Correll 2008; Ellis 2001:181-182; Fischer 1991:60-6; *Fortean Times* 116:52; 119:52; 149:21; *FoafTale News* 45:5,6; Goldstuck 1999:220-223, 215-220; Harder 2005:97-98; Goldstein 2004:139-156; Orti & Sampere 2000:262; Simpson & Roud 2001:193-194; Toselli 2004:78; Williams 2001:79-82.

239. Anderson 2007; Goldstuck 1993:17-27; Af Klintberg 1990, 183-184; Montale 2003:137-138; Screeton 2006:91-92.

3 *Nieuws en online discussies over verkrachtingsdrugs (Nederland, 1999-2008)* (hoofdstuk 7)

Voor dit deel van de casus- 'gedrogeerd en misbruikt' zijn hedendaagse krantenartikelen en online discussies onderzocht met een kwantitatieve inhoudsanalyse. Deze onderdelen worden hierna nader verantwoord. De context van de discussies over de realiteit van verkrachtingsdrugs is gereconstrueerd aan de hand van eerdere criminologische en sociologische studies.

Selectie en analyse forums

Een corpus van internetdiscussies over het gevaar van verkrachtingsdrugs werd samengesteld door met Google te zoeken op *verkrachtingsdrugs*, *rape drugs*, *GHB* en andere zoektermen.²⁴⁰ Omvang en inhoud bepaalden de relevantie: een thread moest uit minstens vijf berichten bestaan, en indien een thread niet specifiek over verkrachtingsdrugs ging, maar bijvoorbeeld over drugsgebruik in het algemeen, werd deze als relevant beschouwd als tenminste vijf van het totaal aantal berichten wel over verkrachtingsdrugs gingen. Voorafgaand aan het vaststellen van de relevantie is een pilot uitgevoerd door drie codeurs, die na aanpassing van het codeboek een bevredigende interbeoordelaarsbetrouwbaarheid opleverde voor alle variabelen (Pearson's Correlatie tussen 0.67 en 1.00). Dit leverde 81 threads op (zie Bijlage II.2). Hiervan is tweederde at random geselecteerd voor analyse: 52 threads, met in totaal 1.246 deelnemers en 2.720 comments.

Selectie en analyse kranten

Om de nieuwsberichtgeving over verkrachtingsdrugs te analyseren zijn twee landelijke en vier regionale kranten geselecteerd: *De Telegraaf*, *de Volkskrant*, *Het Parool*, het *Brabants Dagblad*, het *Dagblad van het Noorden* en *Dagblad Tubantia / Twentsche Courant*. De twee landelijke kranten zijn gekozen omwille van het contrast in stijl en politieke kleur. De regionale kranten zijn gekozen omdat in Brabant, Twente en de noordelijke provincies meer aandacht is besteed aan verkrachtingsdrugs dan in andere regio's; *Het Parool* omdat dit zich in zijn berichtgeving richt op Amsterdam, de drugshoofdstad van het land. Ook de kopij van het ANP is aan het corpus toegevoegd, aangezien de meeste kranten gebruik maken van ANP-kopij; hierdoor bestrijkt het corpus ook een deel van de berichtgeving in andere dan de zes geselecteerde kranten. Alle bronnen zijn in LexisNexis beschikbaar vanaf 1998, met uitzondering van *Dagblad Tubantia/Twentsche Courant*, dat vanaf 2002 ter beschikking staat.

Middels zoektermen als *drugs in drankje*, *GHB* en *rape drugs*²⁴¹ zijn artikelen gezocht in LexisNexis.²⁴² De periode beslaat meer dan tien jaar: van 1 januari 1998 tot en met 11 april 2008, vanaf het moment dat GHB als verkrachtingsdrug in het nieuws komt tot het moment waarop de materiaalverzameling werd afgesloten en de analysefase begon. Dit leverde een totaal op van 1.340 artikelen. Relevantie werd bepaald aan de hand van de volgende criteria: er moet gesproken worden van bedwelming door middel van drugs in een drankje, de drugs moeten door een ander dan de bedwelmde in het drankje zijn gedaan en het moet gaan om synthetische drugs en niet slechts om alcohol. In geval van dubbele berichten is gekozen voor het artikel met het grootste aantal woorden. Uiteindelijk werden 147 artikelen relevant bevonden voor het onderzoek.

240 Gezocht is op: bedwelming + drank(je); drugs + drank (je); iets + drank / drinken / glas; verkrachtingsdrugs; rape drugs / date rape; GHB + drank / drinken / glas; rohypnol + drank / drinken / glas; Progesterex; ketamine + drank / drinken / glas; drugs in drinken.

241 De gebruikte zoektermen: drugs AND* in AND* drankje; ghb; rape AND* drugs; verkrachtingsdrug; iets in w/2* glas; iets in w/2* drank!*

242 LexisNexis slaat alleen de tekst op van afzonderlijke artikelen, ontdaan van lay-out en illustraties. Hoewel het de voorkeur verdient artikelen te analyseren in hun originele verschijningsvorm (Ericson, Baranek & Chan 2010) is dit om praktische redenen niet gedaan.

Het algemene deel van het codeboek bestaat uit aspecten als bron, datum, genre, titel, aantal woorden en auteur. Aan de hand van twee pilots is het codeboek aangepast totdat de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid bevredigend was (Cohens kappa tussen 0.62 en 1.00). Hierop is het codeboek nogmaals aangescherpt.

Analyse: Logos

In de codeboeken is gebruik gemaakt van een lijst met terugkerende argumenten (*logos*) voor en tegen het geloof in het gevaar van verkrachtingsdrugs, die middels een kwalitatief onderzoek zijn verzameld, en geordend naar de categorieën van Donovan (§ 2.3.2). Om te analyseren hoe het verhaalmotief ‘gedrogeerd en misbruikt’ wordt gerealiseerd in nieuwsmedia en online discussies, zijn ook inhoudelijke kenmerken gescoord, zoals sekse en leeftijd van slachtoffers en dader, de aard van het gebruikte verdovende middel en de plaats van het voorval.

Analyse: Ethos

Ethostechnieken zijn, anders dan argumentatie (*logos*), niet afhankelijk van het onderwerp. De volgende lijst van technieken is afgeleid uit de literatuur en zowel toegepast bij de analyse van *ethos* in online discussies over verkrachtingsdrugs als over de Smileybende.

Uit de 52 threads die voor het logosonderzoek zijn gebruikt, kozen we er willekeurig 25. Na het verwijderen van de berichten kleiner dan 50 woorden bleven hieruit 234 relevante berichten over, die zijn geanalyseerd aan de hand van de techniekenlijst in tabel 1. Voor het vaststellen van de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid werd Cohens Kappa gebruikt; deze lag, voor zover hij kon worden berekend, voor de verschillende variabelen tussen de .46 en 1. Typisch voor dit soort inhoudsanalyses is dat de gezochte fenomenen schaars zijn: in de laatste pilottest werd de helft van de variabelen niet aangetroffen in de steekproef. Zie voor details Burger & Anemaet 2011.

1) Aangeven dat je wat je zegt, getest hebt.
2) Aanhalen van een autoriteit.
3) Anticiperen op de tegenargumenten en vragen van de tegenstander die op jou als persoon of als bron betrekking hebben.
4) Benadrukken van de deskundigheid door te verwijzen naar eigen kennis, genoten opleiding en ervaring.
5) Verkleinen van de afstand tussen de schrijver en de bron. Categorie 1: uit de eerste hand
6) Verkleinen van de afstand tussen de schrijver en de bron. Categorie 2: uit de tweede hand.
7) Verkleinen van de afstand tussen de schrijver en de bron. Categorie 3: uit de derde hand.
8) Vermelden van zaken die in je nadeel lijken.
9) Verwijzen naar de eerlijkheid van de schrijver
10) Beroep op gemeenschappelijkheid door dingen te benadrukken die met jezelf of het onderwerp verband houden.
11) Complimenteren en bedanken van het publiek.
12) Zwart maken van een gezamenlijke tegenstander.

Tabel 1: Ethostechnieken

Analyse: Pathos

In de nieuwswitemen en online discussies over verkrachtingsdrugs is pathos geanalyseerd aan de hand van het codeboek dat ook is gebruikt voor de logosanalyse. Hierin zijn op basis van de literatuur over ideale slachtoffer en daders variabelen opgenomen voor slachtoffer- en daderkenmerken zoals sekse, leeftijd en relatie, en schuldattributie (in hoeverre worden slachtoffer en dader verantwoordelijk gehouden voor het gebeure?).

2. Casus Smileybende: materiaalverzameling en analyse

Het verhaal over de Smileybende trok in het najaar van 2003 de aandacht op discussieforums en in het nieuws. Daarna luwde de belangstelling en komt het nog incidenteel voor op het *vernacular web*. Het onderzoek concentreert zich daarom op de periode van september tot en met december 2003. Het materiaal voor deze casus bestaat uit de berichtgeving in de pers (landelijk, regionaal en voor zover mogelijk ook lokaal), op de televisie en op Internet; uit online discussies en uit interviews met betrokkenen (ouders, leerlingen, studenten, journalisten, politie, schoolpersoneel). Daarnaast is materiaal ontleend aan participerende observatie in mijn naaste omgeving.

De internationale geschiedenis van het verhaaltipe is gereconstrueerd aan de hand van de folkloristische vakliteratuur en door te zoeken op internet en in digitale archieven en databases (Factiva, LexisNexis) van buitenlandse kranten.

Etnografisch onderzoek

De verontrusting over de Smileybende deed zich voor in mijn directe omgeving. Dit maakte het mogelijk zelf deel te nemen aan gesprekken over dit onderwerp met studenten, scholieren, ouders en journalisten (regionaal, landelijk, krant, radio en tv). Vrienden en studenten die mijn belangstelling kenden, stuurden kettlingmailtjes over de bende naar me door. Ook vroegen journalisten mij als onderzoeker van moderne sagen commentaar te leveren op het verhaal, waardoor ik al snel in de nieuwsmidia en in online discussies de meest zichtbare debunker was. Aantekeningen hierover vormen een deel van het materiaal voor deze casus.

Deze gesprekken en observaties zijn onder meer benut om te beoordelen in hoeverre inhoud, stijl en argumentatie van de online discussies overeenkwamen met die van offline discussies. Zie bijlage II.6 voor een lijst van de interviews.

De consequenties van mijn eigen betrokkenheid voor het onderzoek komen aan de orde in § 4.5.

Ten slotte is gebruik gemaakt van twee enquêtes, een onder Leidse journalistiekstudenten en een onder duizend Nederlanders. Voor de eerste beantwoordden alle 56 Leidse journalistiekstudenten op 18 en 19 september 2003 schriftelijk enkele vragen over de Smileybende (Kenden zij het verhaal? Wat wisten zij van de identiteit van de daders? Hoe was het verhaal hen ter ore gekomen?). Met deze enquête is inzicht verkregen in de veranderingen in de realisatie van het verhaaltipe op microniveau: lokaal, en binnen een tijdsbestek van enkele weken.

In juli 2004 liet het populair-wetenschappelijke maandblad *Quest* door TNS-NIPO een enquête houden met elf vragen over sagen en geruchten. In samenspraak met mij werd een vraag opgenomen om de bekendheid en geloofwaardigheid van het Smileybendeverhaal te peilen.²⁴³ Voor dit onderzoek

²⁴³ De precieze formulering: 'Er volgen nu enkele beweringen. Kunt u voor elk van deze beweringen aangeven of ze volgens u waar of niet waar zijn? [...] Vraag 3: Bepaling: In Nederland zijn de afgelopen decennia meerdere vrouwen door een Smileybende verminkt. De

werden 1.007 Nederlanders van 18 jaar en ouder ondervraagd via hun eigen pc. Deze enquête verschafte inzicht in de ontwikkeling van het verhaal op landelijk niveau na de periode september-december 2003. De antwoorden op de open vraag naar redenen voor (on)geloof vormen een aanvulling op de data over logos, verkregen uit de inhoudsanalyse van forums en nieuwsmedia.

Selectie forums

Op internet werden 104 discussies gevonden over het bestaan van de Smileybende, gevoerd van september tot en met december 2003. Dit materiaal werd gevonden door in Google te zoeken op de zoektermen *Smileybende* en spellingvarianten daarvan (*Smiley bende*, *Smiliebende*), en op *Engelenlach* en *eeuwige glimlach*. Het overgrote merendeel van de discussies is afkomstig van forums voor jongeren, onder wie Marokkanen, Turkse studenten, (vecht)sportliefhebbers, scooterfanaten en lezers van meidenbladen (*fancy*, *ellegirl*).

Selectie kranten en televisie-uitzendingen

Anders dan voor de casus-‘gedrogeerd en misbruikt’, die over een langere periode en op grotere schaal aandacht kreeg van de nieuwsmedia, is voor de casus ‘Smileybende’ getracht een zo volledig mogelijk nieuwsmediacorpus te verzamelen over de periode september-december 2003. Dit corpus bestaat uit 21 artikelen uit landelijke en regionale kranten, drie televisie-uitzendingen en een zevental berichten op internet van scholen, politiekorpsen en andere instellingen (zie Bijlage II.5).

Analyse: Logos

Voor het onderzoek naar logos zijn uit het totale corpus van online discussies 63 threads geselecteerd, met in totaal 846 deelnemers en bestaande uit 1.276 berichten. Het materiaal uit de nieuwsmedia (kranten en televisie) was niet omvangrijk genoeg voor een kwantitatieve inhoudsanalyse; dit is kwalitatief geanalyseerd. Verzameld zijn beweringen over de Smileybende, die vervolgens zijn ingedeeld naar de geloofstypen van Donovan.

Analyse: Ethos

Voor het onderzoek naar ethotechnieken werd het totale corpus van 104 threads geanalyseerd, bestaande uit 529 berichten van meer dan 50 woorden. Hierin zijn aan de hand van het model dat ook is gebruikt voor de forums over verkrachtingsdrugs (zie voorgaande paragraaf) de ethotechnieken gescoord. Twee codeurs voerden twee pilots uit. Voor het berekenen van een kappawaarde is het noodzakelijk dat een variabele minimaal één keer gescoord wordt door beide codeurs. Om de kans hierop te vergroten is het onderscheid tussen gelovers en niet-gelovers weggelaten in de proefronde. Een codeur scoorde de rest van het materiaal. Codeur 2 scoorde onafhankelijk een steekproef van 61 berichten in 13 discussies van het onderzoeksmateriaal.

mondhoeken van het slachtoffer werden hierbij opengesneden tot de oren. Is dat zeker waar / waarschijnlijk waar / waarschijnlijk niet waar / zeker niet waar / Weet niet. [...]’. Bij elke bewering werd ook een open vraag gesteld naar de reden om er wel of niet in te geloven: ‘Volgens u is de bewering: “In Nederland zijn de afgelopen decennia meerdere vrouwen door een Smileybende verminkt. De mondhoeken van het slachtoffer werden hierbij opengesneden tot de oren” (zeker) waar. Kunt u kort toelichten waarom u dat denkt?’

Ethostechniek	Cohens Kappa		
	Proefronde 1	Proefronde 2	Steekproef
1. Aangeven dat je wat je zegt, getest hebt	.310	.789	.659
2.1 Traditionele autoriteit	.512	.544	.771
2.2 Internet autoriteit	.722	1	.546
3. Anticiperen op tegenargumenten en vragen	-.017	.727	.243
4 Verwijzen naar eigen kennis, ervaring of opleiding	.487	*	.315
5. Verkleinen van de afstand. Cat.1: uit eerste hand	1	*	*
6. Verkleinen van de afstand. Cat.2: uit tweede hand	.661	1	*
7. Verkleinen van de afstand. Cat.3: uit derde hand	.511	1	.839
8. Vermelden van zaken die in je nadeel lijken	-.045	-.022	.483
9. Verwijzen naar de eerlijkheid van de schrijver	*	1	.651
10. Benadrukken van de gemeenschapselijkheid	.219	.185	*
11. Complimenteren en bedanken van het publiek	*	1	*
12. Zwart maken van een gezamenlijke tegenstander	.247	.457	-.025

Tabel 2: Resultaten proefrondes

* Kappawaarde kon niet berekend worden

Analyse: Pathos

Het gebruik van de Smileysage als pathosmiddel is geanalyseerd door de Nederlandse vorm van het verhaalttype en de verschillende motieven daaruit (de verminkende messnede, de strikvraag) aan de hand van de topenclusters van ideale slachtoffers en daders te vergelijken met internationale verschijningsvormen, om de vraag te beantwoorden: wat maakte juist dit verhaal tot een geschikt verhaal om mee te moraliseren over misdaad in het Nederland van 2003? Daarnaast is deze vernaculaire sage vergeleken met andere, officiële claims en verhalen over etnische misdaad in 2003: overlast, zinloos geweld, groepsverkrachting en loverboypraktijken.

Bijlage II: Bronnenmateriaal

Inhoud:

1. Persbronnen voor de deelcasus ‘Bedwelmd in de bioscoop’ (New York, 1913-1917)
2. Forumdiscussies over verkrachtingsdrugs (1999-2008)
3. Krantenartikelen over verkrachtingsdrugs (1999-2008)
4. Forumdiscussies over de Smileybende
5. Nieuwsmedia over de Smileybende
6. Interviews over de Smileybende

1. Persbronnen voor de deelcasus ‘Bedwelmd in de bioscoop’ (New York, 1913-1917)

Uit de New York Times:

- Drugs bride in theatre. Hypodermic needle stings her hand and she faints. *New York Times*, 5 dec. 1913, p. 1.
- Think woo-la-la dazed Mrs. Graff. *New York Times*, 6 dec. 1913, p. 5.
- Woo-la-la dazes are just hysteria. *New York Times*, 7 dec. 1913, p. 3.
- Police can't prove 'needleman' case; Bail for Megaro Will Be Reduced to a Nominal Sum in Newark Court. *New York Times*, 8 dec. 1913, p. 5.
- Toxicology versus imagination. *New York Times*, 8 dec. 1913, p. 10.
- 'Woo-la-la' myth is hard to down. *New York Times*, 9 dec. 1913, p. 3.
- Missing girls and false alarms. *New York Times*, 9 dec. 1913, p. 10. (Red. Commentaar)
- Steven T. Byington, Properties of 'curare'. Drug causes death by destroying power of motion. *New York Times*, 10 dec. 1913. [Ingezonden brief]
- Megaro released on bail. *New York Times*, 10 dec 1913, p. 22.
- G.J. Rich, Action of curare. Causes Death by Paralyzing the Muscles Used In Breathing. *New York Times*, 13 dec. 1913, p. 12. (Ingezonden brief)
- A 'poison needle' charge. Surgeon finds nothing the matter, but young man is held. *New York Times*, 15 dec. 1913, p. 3.
- No trace of poison. But girl's wrist appears to have been pricked. *New York Times*, 15 dec. 1913, p. 3.

Poisoning with needles. *New York Times*, 16 dec. 1913, p. 10 (rubriek Topics of the Times)

Needle in her sleeve. *New York Times*, 27 dec. 1913, p. 4.

See 'poison needle' in girl's illness; Miss Marion Brindle Falls Into Stupor After Walking Home from Her Work. *New York Times*, 30 dec. 1913, p. 1.

Lectures in Lent to check hysteria; Mrs. Hazard Opposes White Slave Discussion in Drama and Fiction. *New York Times*, 2 jan. 1914, p. 5.

Kenwood company fails. Clerk who tried to rob it tells of 'poisoned needle' attack. *New York Times*, 10 jan. 1914, p. 3.

Was Held Prisoner, Nurse tells Police; Dragged Into a House and Kept a Day Before She Could Escape, She Says. *New York Times*, 19 jan. 1914, p. 1.

Abduction story woman's delusion; 'Margaret Kennedy' Admitted in Hospital That Narrative of Daylight Attack Was False. Now in Society's Care Mistaken for Dorothy Arnold, She Wrote Mother – Story Widely Circulated Without Qualification. *New York Times*, 7 maart 1914, p. 5.

PCM, Poisoned needles; Girl Victim Relates Her Experience in the Subway. *New York Times*, 19 mei 1914, p. 8 [Ingezonden brief]

F.W. Dalrymple, M.D. Mistaken about poisoned needle. *New York Times*, 21 mei 1914. (Ingezonden brief)

Imagination did all the poisoning, *New York Times*, 22 mei 1914, p. 12 (rubriek Topics of the Times)

That poisoned needle. Turns up in Yonkers after many months of disuse. *New York Times*, 21 maart 1915, p. 13.

Girl Revives Tale of Poison Needle; Miss Lillian Cohen Runs Into a Store, Faints, and Later Tells of Assailant. Seven Red Marks on Arm 'Suffering from Fright,' Is Police Diagnosis of Odd Incident Near Seward Park. *New York Times*, 20 april 1915, p. 8.

Robbers Use Drug Needle; Get \$425 from Man After Luring Him Into Auto. *New York Times*, 16 juni 1915, p. 22.

Girl Drugged, Father Says; Henry Cruger Declares Man Used Vial Needle on Daughter Ruth. *New York Times*, 20 feb. 1917, p. 11.

Mrs. La Rue tells of drug and kidnappers; Made Unconscious in Hotel, She Says, and Kept in Cellar Until She Gave Up Diamonds. In Fear of Betrayed Men Sent to South America. Father Signs Affidavit. *New York Times*, 26 juni 1917, p. 3.

Mrs. La Rue's tale is found in a novel. Authorities discover a strange similarity to incidents in 'The insidious Doctor Fu-Manchu.' *New York Times*, 24 juli 1917, p. 8.

Uit andere Amerikaanse kranten

Girls overcome by needle gang. *Atlanta Constitution*, 7 dec. 1913, p. A4.

Drug-injected women arousing authorities. *Minneapolis Morning Tribune*, 7 dec. 1913, p. C12.

Poison needle alarm spreads among women. *New York Tribune*, 7 dec. 1913, p. 1

Needle chase on. Federal probe expected. *Boston Daily Globe*, 7 dec. 1913, p. 1.

'Needle' gang is suspected. *Los Angeles Times*, 8 dec. 1913, p. I3.

Girl Faints, Cries Poisoned Needle. Nora Galway, Cashier at The Fair, Hysterically Shouts, 'He Got Me.'; Store Crowd Excited. *Chicago Daily Tribune*, 4 apr. 1914, p. 1.

Girls charge use of 'poison needle'. *New York Tribune*, 5 apr. 1914, p. 3

Poison Needle in the Back. But Attempt to Capture Young Girl Fails; Drug Administered by Man in Waiting Line; Pursuit Stops When Fleeing Maid Is Sheltered. *Los Angeles Times*, 5 juli 1914, p. III.

Poison Needle Branded Bunk. Latest Tale Brings Official Action by Police; No More Attention Will Be Paid to 'Scares.'; Cheap Sex Literature Blamed for the Hysteria. *Los Angeles Times*, 3 aug. 1914, p. III.

Attacked, Robbed, Declares Woman. Says Unseen Assailant Used a Poison Needle and Took Rings. *Los Angeles Times*, 10 nov. 1914, p. II7.

Poor old 'white slavers'. *Chicago Daily Tribune*, 30 mrt. 1915, p. 10.

New use for chloroform. *New York Tribune*, 14 apr. 1916, p. 10.

Poison needle used by thief on woman's arm. *San Francisco Chronicle*, 4 nov. 1916, p. 10.

Woman's poison needle charge causes arrest. *Chicago Daily Tribune*, 8 dec. 1918, p. 9.

Poison needle puzzle grows; tales conflict. *Chicago Daily Tribune*, 22 dec. 1918, p. 12.

Poison needle jabbed in girl. Oakland student attacked on street car by man with hypodermic. *San Francisco Chronicle*, 22 mrt. 1919, p. 1.

Poison needle jabbed in arm, asserts girl. Young woman picked up unconscious in street tells of strange attack. *San Francisco Chronicle*, 15 feb. 1921, p. 13.

Poison needle tale of Bay fiction. *San Francisco Chronicle*, 8 mei 1921, p. 54.

2. Forumdiscussies over verkrachtingsdrugs (1999-2008)

Forum	Topic
Partyflock	GHB in me drankje
Partyflock	Drugs in je drinken
Partyflock	Drugs door je drinken
Partyflock	Onbewust drugs innemen
Partyflock	Vriendin drugs in drankje
Scholieren	GHB!?
Scholieren.com forum	Jonge meisjes gedrogeerd met GHB
nujij.nl	Bedrijf komt met test op 'rapedrugs'
nujij.nl	Dan ben je een flinke vent
nujij.nl	Vrouwen/meisjes op vakantie in Frankrijk of als je er woont LET OP.
nujij.nl	Drugs in je drank
Fok! forum	Iets in drinken
Fok! forum	Ben ik misbruikt of vreemdgegaan?
Fok! forum	Zeeptest voor in de kroeg
Retecool	Eindhoven waarschuwt voor ghb in drankjes
Jongerenraad Borsele	Veilig stappen: Pas op voor rape-drugs
Flaironline	GHB in m'n drankje...weet niet goed wat er daarna gebeurt is
Gamer.nl forum	Kwart vrouwen in Brits uitgaansleven gedrogeerd met 'rapedrug'
Babybrabbel	Ghb ??
De Skepsis	Did you plop today?
Sleutelstad	PvdA wil onderzoek naar overlijden jongen
Viva forum	Chlamydia, hoe snel na antibiotica weer seks?
Partyflock	Bedrijf komt met test op 'rapedrugs'
Partyflock	De date rape drug aangepakt

Partyflock	GHB in je drankje
Partyflock	GHB in drankje
Partyflock	GHB in mijn drinken gehad
Partyflock	Rohypnol
Partyflock	Drugs in je drinken onder het uitgaan
Partyflock	Drugs in drankje maar niks in bloed/urine aantoonbaar?
Partyflock	Andy van der Meyde in ziekenhuis door drugs in drankje
Partyflock	Drugs in je drankje
Partyflock	Iets in je drankje gooien
Scholieren.com forum	Rohypnol
Scholieren.com forum	Ghb
Scholieren.com forum	Troep in je drinken
Scholieren.com forum	GHB of iets anders?
Scholieren.com forum	Drugs en gebruik (ghb is new!)
Yes! forum	Sex met ghb, iemand ervaring?
Yes! forum	N.a.v. topic Hilda (drankje)
Yes! forum	Gezellig avondje stappen (vriend drugs in zn drinken gekregen)
Fok! forum	Bedrijf komt met test op 'rapedrugs'
Fok! forum	GHB in drinken???
Fok! forum	Homo's met hiv besmet op Groningse seksfeesten
Drugsforum	GHB referenties in muziek/film?
Drugsforum	Partydrug ghb vooral gestopt in zoete drankje
web-log.nl Vrouwenhater	Ghb
soggen	Bewusteloze studente verkracht
forries	Gert-jan Big Brother: Denise Je Maakt Me Kapot!
Fok! nieuws	verkrachtingsdrug in Arnhem
De Telegraaf	Test op rapedrugs
AD	GHB-test? Let gewoon zelf op
Leeuwarder courant	Mannen met drugs opgepakt in Franeker
Elsevier	Stop met onzinpraatjes over seksdrugs in drankje

3. Krantenartikelen over verkrachtingsdrugs (1999-2008)

1. Verkrachtingen na gebruik nieuwe partydrug. ANP, 13-2-1999
2. Zorg politie over nieuwe partydrug. Het Parool, 15-2-1999
3. Hans Rube, Verouderd narcosemiddel nu als drug. Brabants Dagblad, 16-2-1999
4. Gevaar van smartdrug ghb schuilt in enkel grammetje. de Volkskrant, 16-2-1999
5. Eindhovenenaar aangehouden wegens handel en misbruik rapedrugs. ANP, 2-3-1999
6. Britse serieverkrachtende dj krijgt mogelijk levenslang. ANP, 21-5-1999
7. Drie jaar geeist voor gebruik 'verkrachtingsdrug'. ANP, 3-6-1999
8. Costa nieuwe Nederlandse dramaserie voor international markt. Sex, drugs en mooie meiden. De Telegraaf, 9-6-1999

9. Man vrijgesproken van verkrachting na toediening drugs. ANP, 17-6-1999
10. Rechtbank buigt zich over mega-leverancier drugslaboratoria. ANP, 5-7-1999
11. Leverancier drugsgrondstoffen kocht juridisch advies van advocaat. ANP, 6-7-1999
12. Partypil 4MTA op lijst verboden drugs. ANP, 6-7-1999
13. Vakantie op Ibiza. De hemel en de hel. De Telegraaf, 7-8-1999
14. Liefdesdrankje met narcosemiddel uit de handel. ANP, 24-2-2000
15. Rob Zijlstra, Gevaarlijke 'lovedrug' duikt op in horeca Stad. Dagblad van het Noorden, 9-9-2000
16. Rob Zijlstra, GGD: Horeca moet waarschuwen voor zware 'lovedrug'; De politie is bezorgd geraakt na recente voorvallen. Dagblad van het Noorden, 9-9-2000
17. Rinze de Jong, Politie stuit op nieuwe drug. Dagblad van het Noorden, 13-3-2001
18. Rinze de Jong, Politie maakt zich zorgen over komst nieuwe drug. Dagblad van het Noorden, 14-3-2001
19. Mick van Wely, Discotheek slaat alarm over drug. Dagblad van het Noorden, 3-4-2001
20. Nynke Been, Verkrachtingsdrug is vaak excuus eigen uitpattingen. Dagblad van het Noorden, 7-4-2001
21. Paul Vugts, Uren later ontwaken bij een tramhalte. Het Parool, 26-5-2001
22. Roerstaaf tegen drugs in drankje. de Volkskrant, 3-8-2001
23. Politie Valkenswaard bezorgd over gebruik rapedrug GHB. ANP, 13-8-2001
24. Rapedrug GHB treft weer vier mensen in Zaans partycircuit. Het Parool, 6-11-2001
25. Tweetal ziek na gebruik partydrug. Het Parool, 4-12-2001
26. Karin Zwaan, Partydrug GHB duikt op in disco in Zevenhuizen. Dagblad van het Noorden, 23-7-2002
27. Gerda Frankenhuis, Friezen met drug ghb opgepakt. De Telegraaf, 23-7-2002
28. Suzanna van der Laan, 'Ophef over rape-drug onterecht.' Dagblad van het Noorden, 20-8-2002
29. Gerda Frankenhuis, Studentes alert op drugs in glas. De Telegraaf, 20-8-2002
30. Rapedrug maakt slachtoffers. Het Parool, 21-8-2002
31. Malika Sevil, Geil Hemels Bronwater rukt op. Het Parool, 21-8-2002
32. Party- en ongelukkigdrug ghb steeds populairder; Gebruikers op zoek naar aangename roes en seksuele losbandigheid lopen vrij groot risico op coma. de Volkskrant, 22-8-2002
33. Amerikaanse 'rape-drugbendes' opgerold. ANP, 20-9-2002
34. Gijsbert Termaat en Tjerk de Vries, Verkrachtingsdrug verboden. De Telegraaf, 4-10-2002
35. Geert-Jan Bergers, Meisje doodziek na biertje met drug. De Telegraaf, 14-10-2002
36. Cecilia Tabak, Hormonen. Het Parool, 11-1-2003
37. Petra Boots, Patty en Kelly nemen het op voor Gert-Jan. De Telegraaf, 21-1-2003
38. Petra Boots, BB'er Gert-Jan gaf drogering meisje toe. De Telegraaf, 22-1-2003
39. Dealer van 'rape drug' aangehouden. ANP, 20-3-2003
40. Cel voor bewoner Big Brother-huis. Dagblad van het Noorden, 30-5-2003
41. Fred Pruijm, Papendrechtse vrouw bedwelmd voor maken foto's. De Telegraaf, 18-6-2003
42. Rob Rombouts, Herko dacht hij goed bezig was. Het Parool, 23-6-2003
43. 'In onderzoek naar dood Denise zijn veel fouten gemaakt'; Ouders denken dat dochter is vermoord. Brabants Dagblad, 27-6-2003
44. Celstraf voor gedwongen seks. Het Parool, 5-7-2003
45. Vrouwen met GHB bedwelmd. Het Parool, 15-7-2003
46. Bart Olmer, Bedwelmdrankje. De Telegraaf, 15-7-2003
47. Vrouw beschuldigt Kaatsheuvelnaar van verkrachting; Eis: cel en contactverbod voor stalking. Brabants Dagblad, 16-7-2003

48. Tilburgse vrouw zou volgens ouders zijn omgebracht met ghb; Onderzoek advocaten en universiteit. Brabants Dagblad 27-7-2003
49. Diana Bosch, Gevaarlijke pil duikt op in Kanaalstreek; Gebruiker van vermeende party- of rapedrug GHB belandt op intensive care van Refaja Ziekenhuis. Dagblad van het Noorden, 9-9-2003
50. Max Factor-erfgenaam moet verkrachtingslachtoffer betalen. ANP, 4-10-2003
51. Tilburgse horeca waarschuwt voor verkrachtingsdrug ghb. Brabants Dagblad, 14-10-2003
52. Sander van der Werff, Stadler gepakt met cocaine en partydrug. Dagblad van het Noorden, 24-11-2003
53. Internetleveranciers drugsgrondstoffen aangehouden. ANP, 2-2-2004
54. Justitie pakt handel aan in internetdrugs. de Volkskrant, 3-2-2004
55. Kamer wil partydrug GHB op harddruglijst. ANP, 25-3-2004
56. Bert Huisjes, Man bekent na 4,5 jaar moord Denise. De Telegraaf, 15-7-2004
57. Man stopte fatale drug in drankje Tilburgse. ANP, 15-7-2004
58. Kwart vrouwen in Brits uitgaansleven gedrogeerd. ANP, 9-9-2004
59. Ester Gothink, Engelsen ontdekken gevaar van 'stiekeme drugs' in drankje. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 10-9-2004
60. Rode Kruis: letten op drugsgebruik jongeren. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 27-9-2004
61. Onderuit door drugs. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 6-11-2004
62. Frank Timmers, Horror in de Horeca. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 7-11-2004
63. Veel vragen over verkrachtingsdrug. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 7-11-2004
64. Rubber wergwerpdopje probaat middel tegen rape drugs. ANP, 12-11-2004
65. Britse vrouw verdacht van toedienen rape drug. ANP, 14-12-2004
66. Circa 2000 Britten slachtoffer van 'roofdrugs'. ANP, 19-12-2004
67. Vijf jaar voor drogeren en beroven van zakenlieden. ANP, 17-1-2005
68. Baas bedwelmt sollicitante (21) met seksdrug. De Telegraaf, 27-2-2005
69. Gijsbert Teermaat en Tjerk de Vries, Verkrachting in eigen huis vaak verzwegen. De Telegraaf, 14-4-2005
70. 'Er is een dode gevonden. Ga je mee?' Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 14-5-2005
71. Toine van Berkel, Ilona: 'Ik ga voorlopig niet meer stappen'. Brabants Dagblad, 28-6-2005
72. Jessica Maas, 'Ik zet m'n drankje nooit meer op de bar'. Brabants Dagblad, 29-6-2005
73. Horeca-actie 'Veilig glas'. Brabants Dagblad, 9-7-2005
74. In Spanje bijna. [sic; een deel van de kop is weggefallen in LexisNexis, PB] De Telegraaf, 9-8-2005
75. 'Ik heb zelfs met mijn vriendin staan zoenen!' Dagblad van het Noorden, 10-12-2005
76. Bram Hulzebos, Meisjes krijgen drugs in drankje; GHB duikt op in Groninger disco's. Dagblad van het Noorden, 10-12-2005
77. Gevaarlijke drugs in uitgaansleven. Dagblad van het Noorden, 10-12-2005
78. Klein flesje kan dodelijk zijn. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 24-12-2005
79. Grote zorg over snelle opmars liefdesdrug. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 24-12-2005
80. Marco Krijnsen, Drug met een dubbele kater. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 24-12-2005
81. Twee man vast met 250.000 pillen. Het Parool, 17-1-2006
82. Paul Spapens, Tilburgse gaat aangifte doen van 'rapedrug' in bier. Brabants Dagblad, 2-3-2006
83. Rob Oostelbos, Politie meldt opmars verkrachtingsdrug ghb. Brabants Dagblad, 24-3-2006
84. Ghb. Dagblad van het Noorden, 3-4-2006
85. NATALEE gedrogeerd en misbruikt. De Telegraaf, 8-4-2006
86. Horeca. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 5-5-2006

87. GHB werkt als alcohol. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 5-5-2006
88. Horeca waarschuwt publiek voor risico's GHB. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 5-5-2006
89. In de leer na ghb-incidenten. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 23-6-2006
90. SEKSMONSTER EINDELIJK GEKOOID. De Telegraaf, 29-6-2006
91. 'Seksmonster' op BIZARRE VLUCHT. De Telegraaf, 1-7-2006
92. Rene Beishuizen, Verkrachte vrouw smeekt Acanthus om andere woning. Dagblad van het Noorden, 20-10-2006
93. Verkrachtingsdrug in Doetinchem. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 22-12-2006
94. Opgesloten en mishandeld. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 21-1-2007
95. Peter de Graaf, Schrik van Stratumseind: stiekem ghb in een glas. de Volkskrant, 15-3-2007
96. Politie wijst op drug ghb. Brabants Dagblad, 16-3-2007
97. Inki de Jonge & Mick van Wely, Paniek na vermeende vergiftiging. Dagblad van het Noorden, 17-3-2007
98. Pil in drank. Dagblad van het Noorden, 17-3-2007
99. Meer ghb-slachtoffers op Stratumseind Eindhoven. Brabants Dagblad, 19-3-2007
100. Bezoekers cafe niet vergiftigd. Dagblad van het Noorden, 19-3-2007
101. Politie sluit vergiftiging in cafe De Drie Gezusters uit. Dagblad van het Noorden, 19-3-2007
102. Mick van Wely, Jongeren die onwel werden in cafe zijn 'stukken kwijt'. Dagblad van het Noorden, 20-3-2007
103. Jace van de Ven, Geen nieuwe ghb-hype te verwachten. Brabants Dagblad, 21-3-2007
104. Natasja Weber, 'Vaak gaat het om teveel alcohol'. Brabants Dagblad, 21-3-2007
105. Kim van Keken, Drugs in je drankje. de Volkskrant, 7-5-2007
106. Voorlichting in uitgaansleven tegen rapedrugs. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 8-5-2007
107. E. van Ginkel, Verkrachtingsdrug. de Volkskrant, 9-5-2007
108. Bert Hellegers, Misbruik 'rapedrug' GHB rukt op in Twente. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 11-5-2007
109. GHB brengt slikkers in een roes. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 11-5-2007
110. 'Ik bedank voor GHB in mijn drank'. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 11-5-2007
111. Berg Homo's met hiv besmet op Groningse seksfeesten. ANP, 30-5-2007
112. COC: Excessen met kracht bestrijden. ANP, 30-5-2007
113. Ghb bekend als partydrug. Brabants Dagblad, 31-5-2007
114. Wat is GHB. Dagblad van het Noorden, 31-5-2007
115. Ghb bekend als partydrug. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 31-5-2007
116. Geslaagde actie tegen 'verkrachtingsdrug'. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 15-6-2007
117. 'Goed om te zien dat er politie op straat is'. Dagblad van het Noorden, 16-6-2007
118. 'Mabel in de nesten door SEKSDRUG'; Verraderlijk partymiddel GHB doet jongeren doorslaan. De Telegraaf, 26-6-2007
119. Eis 16 jaar voor 'beest' Johan S. Het Parool, 5-7-2007
120. 'Valiumverkrachter' hoort 16 jaar cel eisen. Brabants Dagblad, 6-7-2007
121. Lieke Jongbloed, 'Johan S. in cel Brazilië al gestraft'; Eis 16 jaar voor verkrachtingen. De Telegraaf, 6-7-2007
122. Gerard de Kleine, Meisjes (9 en 10) gedrogeerd en misbruikt bij Emmer Visvijver. Dagblad van het Noorden, 14-7-2007
123. Gerard de Kleine, Oranje Vrijstaat of onschuldige ontmoetingsplek? Dagblad van het Noorden, 16-7-2007
124. Jonge meisjes gedrogeerd. De Telegraaf, 16-7-2007
125. Karin Sitalsing, Meisjes gedrogeerd met ghb. de Volkskrant, 16-7-2007

126. Jonge meisjes gedrogeerd met GHB. ANP, 16-7-2007
127. Meisjes met ghb gedrogeerd. Brabants Dagblad, 17-7-2007
128. Ook kinderen met ghb verdoofd; Verkrachter slaat toe met partydrug. De Telegraaf, 17-7-2007
129. Verdachte drogeren meisjes blijft voorlopig vastzitten. ANP, 19-7-2007
130. Gerard de Kleine, Grootste risico van GHB is de overdosis. Dagblad van het Noorden, 25-7-2007
131. Marcha van Schijndel, Een, twee, drie, vier, deksel van papier. Brabants Dagblad 28-7-2007
132. Stephan Jongerius, 'Maar wat kan onderzoek naar dood Denise nu nog opleveren?' - 'Nog niet om Denise kunnen huilen'. Brabants Dagblad, 2-8-2007
133. Peter de Graaf, Alsnog onderzoek naar blunders NFI; Nederlands Forensisch Instituut heeft bij autopsie op lichaam Denise Schouten mogelijk organen verwisseld. de Volkskrant, 2-8-2007
134. De 'ploppcap' van Gert houdt drankje drugsvrij. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 16-8-2007
135. Stormloop op anti-pillenkapje. De Telegraaf, 21-8-2007
136. Man die meisjes drogeerde verdacht van poging tot moord. ANP, 6-9-2007
137. Ontuchtpleger vriend moeder; Man bedwelmd meisjes. De Telegraaf, 7-9-2007
138. Verdachte ghb-zaak naar Pieter Baan. de Volkskrant, 12-9-2007
139. Politie waarschuwt tegen drug in drankjes. ANP, 3-11-2007
140. Rapedrug ghb in Nijmegen. De Telegraaf, 4-11-2007
141. Een geloofwaardige surprise voor de Gele Raaf. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 13-11-2007
142. Raadslid: 'Ik ging mee in het geweld'. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 28-11-2007
143. Meisjes onwel door GHB. ANP, 14-1-2008
144. Liempdenaar (25) doet GHB in drankje. Brabants Dagblad, 30-1-2008
145. Bedrijf komt met test op 'rapedrugs'. ANP, 22-2-2008
146. Test op 'rapedrugs' in cafes Eindhoven. Brabants Dagblad, 23-2-2008
147. 'Juist een raadslid had extra op zijn partner moeten letten'. Raadslid: straf voor misbruik. Dagblad Tubantia/Twentsche Courant, 29-3-2008

4. Forumdiscussies over de Smileybende

1. Ajax forum 'Sidderen voor eeuwige glimlach...' 66.102.9.104/search?q=cache:mVPxnOgBGk4J:ajax.netwerk.to/forums/HTML/forum21/388.php+groepsverkrachting+Marokkanen&hl=nl.
2. AK Forum De onofficiële Achterklap site 'de smiley-bende' orion.servicez.org/frm/blub.php?bs=AK&tid=6613.
3. Amazigh.nl forum 'waarschuwing over een jeugdbende!' www.AMAZIGH.nl/forum.
4. Artemis' column 'Verkracht of een smiley?' www.merewade.nl/leerlingen/artemis/column.html
5. Blog Patrick 'racisme' www.patrick.fm/entry_blog-308.html.
6. Body Fitness Forum 'Pas op jongens!' forum.body-fitness.nl/forum/m_47594/mpage_2/printable.htm.
7. BornegoClub 'Smiley?' www.bor.../index.php?act=Print&client=printer&f=7&t=66.
8. Brandpunt forum 'Lugubere smiley's' webmail.dalton-vatel.nl/brandpunt/phpbb/viewtopic.php?p=5158.
9. Brommerforum 'Triest'.
10. Broodjeaap.web-log.nl 'Engelenlach' broodjeaap.web-log.nl/index.log?ID=78405.
11. Cristiens Cafe 'Dit moet je lezen!!!!' www.cristien.nl/forum/forum_posts.asp?TID=1163.

12. D's day 'Smiley' www.bartsnel.nl/log/pivot/entry.php?uid=standard-341.
13. DageLinks 'Smiley-verkrachting' www.dageLinks.nl/pivot/entry.php?uid=standard-4162.
14. De Graverdammer 'Onbegrijpelijk' graverdammer.vrijspraak.org/art-one.php3?art_id=3271.
15. Dictatuur.nl 'Groepsex of Smiley?' www.dictatuur.nl/comments.php?id=A224_0_1_0_C.
16. Digitale gemeente Houten 'Discussie: waarschuwing voor iedereen' www.houten.com/m.../discussie-detail.asp?discussieid=1778.
17. Discussiepagina van danscentrum Van der Teen 'sterke verhalen' www.danssportcentrum-vanderteen.com/discussie.php?part=displaytread&treadid=17.
18. Ellegirl forum 'FUCKING smilys' www.ellegirl.nl/Forum.aspx?cat=2001&thr=9050.
19. Elqalem 'Lees dit, echt ziek' www.google.com/search?q=cache:DEnVL2wCoWQJ:www.elqalem.nl/forum/viewthread.php%3Ftid%3D95+%22een+groep+jongens+terroriseert%22&hl=nl.
20. Fighttalk 'Geloven jullie dit?' www.fighttalk.nl/phpBB2/viewtopic.php?t=923&postdays=0&postorder=asc&start=30.
21. Fok! General Chat 'Holland spoor vraag'.
22. Fok! General Chat 'Smile, schaakbord of verkrachting?' forum.fok.nl/showtopic.php/396711.
23. Fok! General Chat 'Smilie-bende actief in Soest?' forum.fok.nl.
24. Fok! General Chat 'spam over smily bende -> onzin?' forum.fok.nl/topic/408320.
25. Forum van Nieuw Rechts Rotterdam 'Marokkanen mishandelen Nederlandse vrouwen'.
26. Forum van Ouders online 'Meisje van 9 lastig gevallen'.
27. Forum van Turksnl.net 'Verkracht worden of smile..' forum.turksnl.net/viewtopic.php?t=6895.
28. GamePoint & Gamer.nl Forum 'ghe ghe als een een meisje was, wat zou jij kiezen' forum.gamer.nl/showthread.php?threadid=50713.
29. Gastenboek van café The Bottom www.google.com/search?q=cache:aXniGLDhHFQJ:www.thebottom.nl/gastenboek/gastenboek.php%3Foffset%3D161+smiley+%22broodje+aap%22&hl=nl.
30. Google discussiegroepen 'Grote onrust over 'smiley'-gerucht'.
31. Groeten uit Hilversum forum 'Smiley bende' www.senac.com/forums/15696/bin/11.html.
32. Het kapitaal 'Eeuwige glimlach' hetkapitaal.web-log.nl/index.log?ID=1143593.
33. Het Scooterforum.net Forum 'Smiley's zijn dus wel waar...' forum.scooterforum.net/forum/f33/smileys-zijn-dus-wel-waar-42374/.
34. Indianfeelings.nl 'Kreeg net deze mail' www.indianfeelings.nl.
35. Innovatix Huiskamer forum '[Twee?] Groepsverkrachting of Smiley, wie heeft het verhaal gehoord?' www.google.com/search?q=cache:pulsyhJyyhcJ:innovatix.its.tudelft.nl/~jw/hk/index.php%3Fshowtopic%3D1743+fok+smiley+bende&hl=nl&ie=UTF-8.
36. Jay's house 'Het grofste wat ik tot nu toe heb gehoord over Den Haag: Smiley of verkrachting?' www.20six.nl/Jayshouse.
37. Jongerenpraat.nl 'vrouw 93 verkracht+meisje 15 jaar vermist+smily g' www.jongerenpraat.com/ubbthreads/showflat.php?Cat=&Number=395309&page=7&view=collapsed&sb=5&o=&fpart=1.
38. Jouwforum.nl 'Bende terroriseert m.b.v. gruwelijke methode' www.jouwforu.nl/forum/index.php?board=15;action=printpage;threadid=1458.
39. K03n.nl forum – the daycare pub – De Zandbak.
40. Kalphonius 'Even lachen' www.kalphonius.nl/archives/2003_10.html.
41. Kloeken.nl – de jongerensite van Venlo en omstreken 'Broodje Aap: De Eeuwige Glimlach' www.kloeken.nl/forum/viewtopic.php?p=22321&sid=8e6b883c5643acdd9ff5de542c49c0f.

42. Leerlingen.com Forum 'Wat een klootzakken!!' forum.leerlingen.com/vbb/showthread.php?threadid=37535.
43. Liquid Motion Forum 'Smily-Bende' www.google.com/search?q=cache:qt8jNCb-UgkJ:liquidmotion.endoria.net/cgi-bin/yabb/YaBB.pl%3Fboard%3D13%3Baction%3D13.
44. Lizzie's loggie 'Echt of fake..????' www.lizzielizzie.web-log.nl/index.log?ID=80503.
45. Lmf.nl Voor de dagelijkse duidelijkheid 'Smiley-bende was maar een Gerucht' www.lmf.nl/index.php?action=item&id=2546.
46. Lokum.NL Forum - Turken en Turkije in de Nederlandse Media 'Sidderen voor Eeuwige Glimlach : Groepsex of een Smiley?'
47. Macphisto weblog 'oproep' [Weblog op 20six.nl](http://Weblog.op20six.nl).
48. Magic Forum 'News [2]' pagina7 www.trefpuntmagic.nl/Forum/showthread.php?t=975.
49. Marco P. Weblog griezelen (Lijp Nieuwblad) 'Eeuwige glimlach' home. wanadoo.nl/griezen/midden.html.
50. Marokko Community 'Broodje aap' forums.marokko.nl/archive/index.php/t-429063.html.
51. Marokko Community 'Eeuwige glimlach' forums.marokko.nl/archive/index.php/t-162488.html.
52. Marokko Community 'Meiden pas op!!!!' forums.marokko.nl/archive/index.php/t-163651.html.
53. Marokko Community 'Weje ERGGGG' www.google.com/search?q=cache:uTIZhacPZUMJ:forums.marokko.nl/archive/index.php/t165371.html+%22silvan+schoonhoven%22&hl=nl.
54. Marokko Community 'Wie heeft gehoord over de Smily Boys ?????? Zijn het MAROKKAANEN ??????' forums.marokko.nl/archive/index.php/t-157495.html.
55. Masteriam 'Voor bij de poll' www.masteriam.weg-log.nl/index.log?ID=72175.
56. M-Gaming 'Smiley bende'.
57. Mocros.nl – Een stukje Marokko in Nederland & België 'de smilybende in Rotterdam een echt waargebeurd.....verhaal'.
58. Nadieh Weblog 'Smiley bende' www.wieisnadien.blogspot.com.
59. NEC Nijmegen forum 'Smilie-Bende'.
60. Nep Forum 'smiley' www.nepforum.nl/forum/showthread.php?t=1183.
61. Opinieland.nl 'Huilend of lachend naar huis?'
62. Partyflock 'broodje aap verhaal over die smilies' partyflock.nl/topic/637203/PAGE/1.html.
63. Partyflock 'Dit is te erg! dit mag gewoon niet' www.partyflock.nl.
64. Partypoopers.nl 'Nieuws over bende' www.partypoopers.nl/nieuws.php?id=48&do=bekijk.
65. Prikbord van Bar-dancing De Ponderosa 'openingszinnen'.
66. PSV.netwerk Forum 'een groep jongens terroriseert...'
67. Roel's weblog 'Gerucht over smiley-bende houdt politie bezig' weblog.roelonline.net/archives/001016.php.
68. Sanatandharm.net Forum 'Smiley bende' www.sanatandharm.net/forum/viewtopic.php?TopicID=329.
69. Sat4fun 'Smiley Lees Even!' www.google.com/search?q=cache:N529MFIJeh0J:s2.Invisionfree.com/offtopickking/index.php%3Fshowtopic%3D247%26view%3Dgetnewpost+%22smileybende%22&hl=nl&ie=UTF-8.
70. Schaap.tv 'Smiley-bende' [www.schaap.tv/archive/2003/10/30/smileybende\(2177\)](http://www.schaap.tv/archive/2003/10/30/smileybende(2177)).
71. Scholieren.com 'Voor altijd lachen of verkracht worden?' forum.scholieren.com/showthread.php?t=625199.
72. Schollebaar weblog 'Smiley Bende' schollebaar.web-log.nl.
73. Shoto.com 'En Leiden is weer eens onveilig. teringlijers' www.shoto.com/phpBB2/viewtopic.php?t=9788.
74. Snowboardcommunity p.24 www.ultimate-snowboarding.com/posts.php?topicID=1890&p=23.

75. Sproet's weblog 'Zeer ernstig...! Update: of toch niet?' www.sproet.com/weblog/archives/000999.htm.
76. Spunk.actueel Forum 'Eeuwige glimlach?'
77. Stormfront.org 'Smiley – Echt of broodje aap?' www.stormfront.org/forum/showthread.php?t=96410.
78. Talk2 'Bende actief' forum.talk2.nl/lofiversion/version/index.php?t1949.html.
79. Tanpastam msn-groep 'smiliebende in Halsteren' groups.msn.com/tanpastam/general.msnw?action=get_message&mview=0&ID_Message=155&LastModified=4675442937636380057.
80. The Makkie Fora 'eeuwige glimlach' www.korter.nl/forum/t/300.
81. Triggerhappy 'Eeuwige glimlach' www.triggerhappy.nl/printview.php?t=177&start=0&sid=341d5f986c6b85686215.
82. TurksteStudent.nl 'Sidderen voor eeuwige glimlach' forum.turkstudent.nl/index.php?showtopic=3022&st=0.
83. Tweakzone forum 'Lachen of verkrachten' forum.tweakzone.nl/singlepost/152901.
84. Van weblogster uit Den Haag 'Was het maar een broodje aap...' pieuwvogel.blogspot.com/.
85. Viproom.nl 'Sex of een smiley?' www.viproom.nl.
86. Visionzero.nl 'Groepssex of een smiley?' www.visionzero.nl/schrift.php?m=10&j=2003.
87. Volkomenkut.com 'Broodje aap...' www.volkomenkut.com/archives/00002023.
88. Volkomenkut.com 'Een eeuwige glimlach?' www.volkomenkut.com/archives/00001996.htm
89. Volleybalforum 'Dit is echt ziek!!!' www.volleybalforum.tk.
90. Vote4Me Forum 'Smiley-bende ☺' forum.vote4me.nl/forum/topic.php?id=6656.
91. Vrijwazig.org 'Smiley Bende' www.vrijwazig.../show_topic.php?&topic_id=3070&access_id=101.
92. w00t-forum (Brandpunt – Dalton Vatel) 'Vervolg Lugubere Smiley's' brandpunt.daltonvatel.nl/phpbb/viewtopic.php?t=407&highlight.
93. Weblog Chanty 'Broodje aap?' chanty.web-log.nl.
94. Weblog Chris Heijmans 'Gruwelijk' www.chris.subbot.net/pivot/entry.php?id=874.
95. Weblog Daan 'De smiley' 216.239.59.104/search?q=cache:LR3fPwjxHVQJ:www.ronaldude.nl/torentjeshoek/weblog.asp%3Flognummer%3D1558++%22chelsea+smile%22&hl=nl&lr=lang_nl&ie=UTF-8.
96. Weblog Funxchill 'Smiley Bende' funxchill.web-log.nl/index.log?ID=72799.
97. Weblog Kim 'Dit is echt ziek' en 'Oh oeps, smiley toch wel broodje aap' kimmetje.web-log.nl
98. Weblog Laura van den Ekker 'De smileybende!! :Dlet op!!' laukuh.web-log.nl/index.log?ID=87695
99. Weblog Midian Het enige dyslectische weblog 'Eeuwige glimlach'
100. Weblog Piet Buijsman 'Verontrustend nieuws' 216.239.59.104/search?q=cache:whDrGOBVD30J:pietbuijsman.nl/piet/archives/archive_2003w44.php+smiley+%22PietBuijs-man%22&hl=nl&ie=UTF-8.
101. Weblog van Ichtus-student 'Bende' members.chello.nl/jgroeneveld7/archief/2003_10_01_neerlands_archive.html.
102. Weblog van Pinteman 'De Smiley bende' www.mvdongen.tmfweb.nl/geheel.htm.
103. Weblog Wendy 'Meiden opgelet!!!' wendybuys.web-log.nl.
104. Wutangcorp 'smiley's' www.wutangcorp.co/forum/archive/topics/t17313.html.
105. Xonay.com 'de eeuwige glimlach' www.xonay.com.

5. Nieuwsmedia over de Smileybende

Kranten, najaar 2003

1. Schoonhoven, Silvan, en Robbert Minkhorst. Leidenaars sidderen voor de 'Eeuwige Glimlach'. *Leidsch Dagblad*, 27 sep. 2003.
2. De Smileybende: ernst of slechte grap? *BN/De Stem*, 3 okt. 2003.
3. Van der Malen, Kees. Een krant moet in de eerste plaats helder zijn. *Leidsch Dagblad*, 4 okt. 2003.
4. Verhagen, Henk. Verminking houdt Bommel in de greep. Burgemeester: 'Er is niks van waar.' *Brabants Dagblad*, 9 okt. 2003.
5. Blondeau, Thomas. Broodje aap verkoopt goed. Peter Burger onderzoekt 'urban myths'. *Mare*, 9 okt. 2003.
6. Van der Gaag, Marjolein, en Menzo Willems. Grote onrust over 'smiley'-gerucht. *De Telegraaf*, 9 okt. 2003.
7. 'Smiley' gerucht ontzenuwd. *Haagsche Courant*, 10 okt. 2003.
8. Politie waarschuwt niet meer voor wangsnijdersmythe. *Leidsch Dagblad*, 10 okt. 2003.
9. Arts, Wim. Het verhaal van de engelenlach op rondreis. *Brabants Dagblad*, 11 okt. 2003.
10. Otten, Johan. Gruwelverhaal over verminking zingt door regio. *Eindhovens Dagblad*, 18 okt. 2003.
11. Nhass, Hanan. Sterke verhalen sterven niet. *Trouw*, 23 okt. 2003.
12. De 'smiley' zorgt nu ook in Den Haag voor onrust. *Haagsche Courant*, 24 okt. 2003 (katern Haaglanden)
13. Nieuw 'broodje aap'-verhaal waart rond. *Haagsche Courant*, 24 okt. 2003 (katern Den Haag)
14. Wijdeven, Mark. Gerucht over eeuwige glimlach houdt politie bezig. *ANP*, 29 okt. 2003.
15. Onrust door stadslegende over eeuwige glimlach. *de Volkskrant*, 29 okt. 2003. www.volkskrant.nl/binnenland/1067408863708.html (alleen gepubliceerd in webeditie)
16. Van Heel, Leon. Tieners in paniek om wild gerucht: de smiley-bende. *Rotterdams Dagblad*, 29 okt. 2003.
17. Vrouw met een 'smiley' bedreigd. *Rotterdams Dagblad*, 29 okt. 2003.
18. Nouws, Jack. Dat ze weten wat ze moeten zeggen. *Metro*, datum onbekend; na 26 okt. 2003.
19. 'Eeuwige glimlach' is sadistische onzin. *Provinciale Zeeuwse Courant*, 30 okt. 2003.
20. 'Broodje aap'. *De Dordtenaar*, 31 okt. 2003.
21. 'Met mes mishandeld.' *De Gooi- en Eemlander*, 31 okt. 2003.
22. Smiley? Moderne sagen zijn altijd onwaar. *Goudsche Courant*, 1 nov. 2003.
23. Ilbrink, H. Smiley-bende. *Rotterdams Dagblad*, 8 nov. 2003. (ingezonden brief)
24. Touw, Joop. Leiden's legend. 'Broodje aap' erg hardnekkig in Leiden. *Het op Zondag (Leiden)*, 9 nov. 2003.
25. Runhaar, Henk. Verminking meisje in Soest lijkt op gruwelijke 'smiley'. Rector van Griffland College: 'Het kán imitatiegedrag zijn'. *Leidsch Dagblad*, 25 nov. 2003.
26. Borst, Hugo. Struisvogel. *Algemeen Dagblad*, 4 dec. 2003.
27. Poort, Arlen. Vieze sokken na één muisklik. Hoaxes. *NRC Handelsblad*, 6 dec. 2003.
28. Runhaar, Henk. Geweld op Griffland Soest neemt toe. *Gooi- en Eemlander*, 23 juni 2004.

Radio-uitzendingen, najaar 2003

- 29-31/10 ANP-bericht met interview schrijver dezes; was diezelfde dag en twee dagen erna aanleiding voor een tiental interviews op nationale en regionale radio
- 29/10 Radio Rijmond, politiewoordvoerder A. Geelof

Televisieprogramma's najaar 2003
27/10 *Vara Laat* (Vara)
30/10 *Editie NL* (RTL4)
10/11 *Het andere oog* (TV West)

Ander nieuws op internet, najaar 2003:

Politie onderzoekt verontrustende mails. Internetbode (19 sep. 2003), op: www.internetbode.nl/diversen/278962291100735.bsp (geraadpleegd op 20 sep. 2003). Site voor nieuws over West/Babant.

Politie druk met 'eeuwige glimlach'. Teletekst, 29 okt. 2003.

Smileys. Bericht op www.hetisw.nl, Interconfessionele Scholengemeenschap Het Westland, geraadpleegd 6 mei 2004.

Smiley bende hoax_ www.nepwaarschuwing.nl, geraadpleegd 28 apr. 2004.

Eeuwige glimlach is broodje aap. www.peterdevries.nl, 8 okt. 2003.

'Broodje aap' verhalen. www.leidschendamvoorborg.nl/smartsite6131.htm.

Website gemeente, geraadpleegd 27 dec. 2004. Geeft als bron www.politie.nl/Haaglanden.

'Broodje aap' verhalen. www.politie.nl/haaglanden/projecten/broodje_aap_verhalen.asp, geraadpleegd 26 dec. 2003.

Krantenartikelen over verkrachtingsgeruchten in Leiden (2001-2002)

Thomas Erdbrink, Onrust onder studentes na aanrandingen Leiden, *Leidsch Dagblad* (8 maart 2001).

Wilmar Kortleever, 'Verenigingen alert na aanrandingen in de binnenstad', *Mare* (15 maart 2001).

Studente verkracht. *Leidsch Dagblad* (31 mei 2002).

Wilfred Simons. Angst voor verkrachting bij studentes. PvdA vraagt politie om opheldering. *Leidsch Dagblad* (21 juni 2002).

Wilfred Simons, Leiden veilig voor studentes. Politie: Verkrachtingen komen weinig voor. *Leidsch Dagblad* (22 juni 2002).

weblog van PvdA-gemeenteraadslid en studente Marije van den Berg (21 juni 2002), www.leiden.pvda.nl/reacties.php?nieuws_id=557 (geraadpleegd 6 mei 2004).

6. Interviews over de Smileybende

Hugo Borst, columnist AD, 4 dec. 2003.

Politiewoordvoerder Nicolette Bovenkerk, Roosendaal, 6 mei 2004.

Willem Koetsenruijter, docent journalistiek, 28 okt. 2003.

J. Baks, docent en indertijd vertrouwenspersoon Griffland College, Soest, 1 december 2006.

Politiewoordvoerder Y. Verboon, Leiden, 6 mei 2004 over geruchten over verkrachtingen in 2002.

Politiewoordvoerder De Rover, Rotterdam, 6 mei 2004.

Politiewoordvoerder korps Haaglanden, 6 mei 2004.

Wilfred Simons, die als journalist van het *Leidsch Dagblad* de universiteit in zijn portefeuille had, over commotie onder studenten over verkrachtingen, 1 dec. 2006.